

Państwowa Szkoła Wyższa
im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Włodzimierz Wójcicki

**WIELKOŚCI I PROPORCJE
W EKONOMII**

Biała Podlaska 2018

Wydawca
Państwowa Szkoła Wyższa
im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Recenzenci
dr hab. Alina Daniłowska, prof. SGGW
prof. zw. dr hab. Dionizy Niezgoda

© Copyright by Państwowa Szkoła Wyższa
im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, Włodzimierz Wójcicki

ISBN 978-83-64881-44-2

Nakład: 100 egzemplarzy

Liczba arkuszy wydawniczych: 6,5

Wydawnictwo PSW JP II
ul. Sidorska 95/97, p. 334R
21-500 Biała Podlaska
www.pswbp.pl

Skład, druk i projekt okładki
Agencja Reklamowa TOP, ul. Toruńska 148, 87-800 Włocławek
tel.: 54 423 20 40, fax: 54 423 20 80, www.agencjatop.pl

Spis treści

Wprowadzenie.....	5
1. Cyfry, liczby, wielkości i proporcje	7
2. Reguła asymptoty.....	23
3. Istota i natura współczesnego pieniądza	33
4. Finansjalizacja.....	55
5. Nowa postać rynku	65
6. Nierówności społeczne.....	75
Literatura	92

Wprowadzenie

Obserwacja nowości wydawniczych w Polsce z zakresu ekonomii prowadzi do następujących refleksji: częste są powroty do poglądów gospodarczych i etycznych wyartykułowanych przed ekonomią klasyczną rozpoczętą *Badaniami nad naturą i przyczynami bogactwa narodów* A. Smitha. T. Sedlaczek w *Ekonomii dobra i zła. W poszukiwaniu istoty ekonomii od Gilgamesza do Wall Street* rozwodzi się o sumeryjskim eposie o Gilgameszu, obficie czerpie z Pisma Świętego, sięga do filozofów starożytnych i nowożytnych. W.L. Klunia, A.W. Czernowałow, Ż.W. Czernowałowa w *Istoriji ekonomiczeskich uczenij (kurs lekcij)* przedstawiają starożytną myśl Chin i Indii. R. Luchinger w opracowaniu *12 ikon ekonomii od Smitha do Stiglitz* przypomina 'odnalezionego' w starożytnych Chinach Kuan Chunga, protoplastę J.M. Keynesa. Wielu, trudno zliczyć ilu, przypomina myśli ekonomiczne, albo też nadaje ogólniejszym myślom aspekt ekonomiczny, wybitnych myślicieli z różnych dziedzin nauki. Ogólnie – jawi się protoekonomia oraz metaekonomia¹ w rozumieniu T. Sedlaczka. Z kolei T. Piketty, w *Kapitale w XXI wieku*, sięga do klasyków literatury pięknej, co chętnie naśladuje J. Wilkin w dziele *Instytucjonalne i kulturowe podstawy gospodarowania. Humanistyczna perspektywa ekonomii*. Czynią to zgodnie z tezą A. Zawiślaka (*O kwantach, rynkach i ekonomistach. Ikebana zadziwień i paradoksów*), według której w tradycji anglosaskiej działalność intelektualna obejmuje naukę i sztukę. W licznych źródłach znajdujemy akcenty *imperializmu ekonomii* oraz *ewolucji ekonomii*.²

Drugi nurt publikacji, „personalny”, nawiązuje do biografii oraz wkładu w teorie ekonomiczne ojców poszczególnych dziedzin czy szkół ekonomii; spośród drugich popularna jest zwłaszcza ekonomia klasyczna i szkoła austriacka ekonomii – gdzie w centrum uwagi jest wolny rynek, własność prywatna, jednostka i swobodna konkurencja. Przykłady to: wspomniane opracowanie R. Luchingera, M. Skousena *Narodziny współczesnej ekonomii. Żywoty i idee wielkich myślicieli*, N. Wapshotta *Keynes kontra Hayek. Spór, który zdefiniował współczesną ekonomię*, T. Mayera *Prawda kontra precyzja w ekonomii* (dedykowana M. Friedmanowi), R.G. Holcombe'a *Austriacka szkoła ekonomii. Rozszerzone wprowadzenie*. Tu specyficznym odgałęzieniem jest ogląd problematyki „z lotu ptaka”, uogólniająco ale i wybiórczo szczegółowo, przykład to M. Skousena *Logika ekonomii*, Ha-Joon Changa *Instrukcja obsługi ekonomii* oraz *23 rzeczy, których nie mówią ci o kapitalizmie*, R. Murphy'ego *Niepoprawny politycznie przewodnik po kapitalizmie*, czy studia przypadków J. Tamny'ego w dziele *Ekonomia zdrowego rozsądku, czyli jak rząd psuje gospodarkę* oraz Varoufakisa Yanusa *Globalny Minotaur. Europa, Ameryka i przyszłość światowej gospodarki*.

Trzeci nurt to publikacje „wyspecjalizowane”, dotyczące wąskiej problematyki, oparte o wnikliwe badania, o ograniczonej dostępności intelektualnej, przykładem mogą być prace noblistów ekonomicznych, na przykład A. Deatona *Wielka*

¹ Uściślenie genezy pojęcia metaekonomia zamieściliśmy w monografii *O czym mówi i nie mówi ekonomia*.

² O ile „na bieżąco” nie wyjaśniamy używanych pojęć, to ich wyjaśnienia trzeba szukać w naszej wcześniejszej publikacji *O czym mówi i nie mówi ekonomia*.

ucieczka. Zdrowie, bogactwo i źródła nierówności, czy mocno nagłośnione dzieło T. Piketty'ego *Kapitał w XXI wieku*. Osobno należy wymienić *freakonomię* („świroekonomię”) czy *ekonofizykę* – gdzie bardziej chodzi o zaciekawienie czytelnika niż o propagowanie wiedzy ekonomicznej.

Wreszcie – nie wyczerpując obrazowania wymienionych nurtów, bo to niemożliwe - jest miszmasz – publikacje mające pewne skojarzenia z wszystkimi trzema wspomnianymi nurtami. Tu pozycjonujemy naszą monografię, licząc na zainteresowanie kręgów egalitarnych, ale też nie stroniąc od chęci „przemycenia” do ich świadomości wiedzy ekonomicznej, przynajmniej nieco rozszerzającej już posiadaną, mając też nadzieję, że lektura u niektórych czytelników zapoczątkuje zainteresowanie ekonomią, o której wybitny przyrodnik szwedzki Karol Linneusz pisał: „Nie ma na świecie nauki bardziej wzniosłej, bardziej potrzebnej i bardziej użytecznej niż ekonomia” (Skousen, 2015, s. 5). Ale tak, jak żadne przedsiębiorstwo nie osiąga pełnej autonomii, wchodząc w interakcje z otoczeniem, tak też nauka ekonomii funkcjonuje w połączeniu ze swoim różnorodnym środowiskiem intelektualnym czerpiąc wiedzę z otoczenia i oddając ją do niego.

W wielu fragmentach nawiązujemy do wcześniej opublikowanej monografii *O czym mówi i nie mówi ekonomia* – może ona być pomocna w pełniejszym zrozumieniu treści prezentowanych w części zatytułowanej *Wielkości i proporcje w ekonomii*. Staramy się także nie powtarzać przedstawionych wcześniej rozważań, można więc uznać obie monografie za odrębne części nieco większej całości.